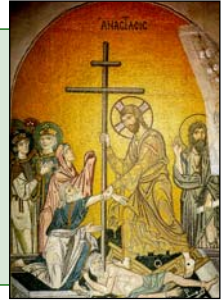

Μεγάλη Τεσσαρακοστή

“Ένα πνευματικὸ ταξίδι
πρὸς τὸ Τέλος τοῦ παλαιοῦ
καὶ τὴν Ἀρχὴ τοῦ νέου

Μυστικὴ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ *

Ἁγίου Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου

Ὁ Λόγος ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι ἀπὸ τὶς Κατηχήσεις τοῦ Ἁγίου Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου πρὸς τοὺς Μοναχοὺς τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Μάμαντος ὅπου διετέλεσε Ἡγούμενος. Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὴν ἔκδοση Mgr Basile Krivochéine, Syméon le Nouveau Théologien, Catéchèses, II, Λόγος ΙΓ΄, σελ. 191- 202, Paris 1964 (Sources Chrétiennes No. 104).

Ὁ Ἅγιος Συμεὼν γεννήθηκε τὸ 949 στὴν Γαλάτη τῆς Παφλαγονίας. Μόνασε στὴν Μονὴ τοῦ Στουδίου καὶ κατόπιν στὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Μάμαντος, ὅπου ἀναδείχτηκε Ἡγούμενος. Διδάχθηκε τὰ τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἀπὸ τὸν πνευματικὸ του δάσκαλο Συμεὼν τὸν Εὐλαβῆ, ἄντρα μεγάλης ἀρετῆς καὶ ἀγιότητας. Τὸ ὕψος τῆς πνευματικῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀγιότητός του φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν Λόγο ποὺ ἀκολουθεῖ, στὸν ὁποῖο μᾶς ἀποκαλύπτει ἄγνωστες διαστάσεις τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως.

Διαστάσεις καὶ πραγματικότητες ποὺ γνώρισαν καὶ βίωσαν τὰ ἁγιασμένα πνεύματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ λαμπρύνθηκαν μὲ τὶς ἐλλάμψεις τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἐντρύφησαν στὸν γνόφο τῆς Ὑπερουσίου Κρυφιότητος. Μὲ τὴν μετοχή μας σ' αὐτὸ τὸ Μυστήριο καὶ στὴν μυστικὴ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μᾶς καλεῖ ὅλους στὴν τελειώση καὶ τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία.

*Περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως.
Καὶ ὅποια τίς ἐστὶν ἢ πῶς ἐν ἡμῖν γίνεται ἡ ἀνάστα-
σις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν αὐτῇ ἡ ἀνάστασις τῆς ψυχῆς.
Καὶ τί τὸ μυστήριον ταύτης τῆς ἀναστάσεως.
Ἐλέχθη μετὰ τὸ Πάσχα
τῇ Δευτέρᾳ τῆς δευτέρας ἐβδομάδος τοῦ Πάσχα.*

Γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.
Καὶ τί πράγμα εἶναι ἢ πῶς γίνεται μέσα μας ἡ Ἀνάσταση τοῦ
Χριστοῦ καὶ μέσα σ' αὐτὴν ἡ ἀνάσταση τῆς ψυχῆς.
Καὶ ποῖο εἶναι τὸ μυστήριον αὐτῆς τῆς ἀναστάσεως.
Ἐκφωνήθηκε μετὰ τὸ Πάσχα,
τὴν δευτέρῃ ἡμέρᾳ τῆς δευτέρας ἐβδομάδας τοῦ Πάσχα**.

ἈΔΕΛΦΟΙ καὶ πατέρες, ἤδη
τὸ Πάσχα, ἡ χαρμόσυνη
ἡμέρα, ἡ πάσης εὐφροσύνης καὶ
θυμηδίας, τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀ-
ναστάσεως κατὰ περίοδον τοῦ
χρόνου παραγινομένης ἀεὶ,
μᾶλλον δὲ καθ' ἐκάστην καὶ
ἀεννάως γινομένης ἐν τοῖς
εἰδόσι τὸ Μυστήριον ταύτης,
χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἀφάτου
ἐπλήρωσε τὰς καρδίας ἡμῶν,
λύσσασα ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῆς παν-
σέπτου νηστείας τὸν κόπον ἢ,
μᾶλλον εἰπεῖν, τελειώσσασα καὶ
ἅμα παρακαλέσσασα ἡμῶν τὰς
ψυχὰς, διὸ καὶ πρὸς ἀνάπαυ-
σιν καὶ εὐχαριστίαν πάντας ὁ-
μοῦ τοὺς πιστοὺς προσκαλεσα-
μένη, ὡς ὁρᾶτε, διῆλθεν.

*Εὐχαριστήσωμεν οὖν τῷ Κυ-
ρίῳ, τῷ διαβιβάσαντι ἡμᾶς τὸ*

ἈΔΕΛΦΟΙ καὶ πατέρες, τώ-
ρα πλέον τὸ Πάσχα, ἡ χαρ-
μόσυνη ἡμέρα, ποὺ μᾶς χαρί-
ζει εὐφροσύνη καὶ χαρά, ἡ ἡ-
μέρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χρι-
στοῦ, ποὺ ἐπαναλαμβάνεται κά-
θε χρόνο, γίνεται ὅμως καθη-
μερινὰ καὶ ἀκατάπαυστα στὶς
ψυχὰς αὐτῶν ποὺ γνωρίζουν τὸ
Μυστήριό της, γέμισε τὶς καρ-
διές μας μὲ χαρὰ καὶ ἄφατη
ἀγαλλίαση. Ταυτόχρονα ἔδωσε
τέρμα στὸν κόπο τῆς πάνσε-
πτης νηστείας, ἢ γιὰ νὰ πῶ
καλύτερα, τῆς ἔδωσε πλήρωμα
καὶ συγχρόνως παρηγόρησε τὶς
ψυχές μας, γι' αὐτὸ ἀφοῦ προσ-
κάλεσε ὅλους μαζί τοὺς πι-
στοὺς σὲ ἀνάπαυση καὶ εὐχα-
ριστία, ὅπως βλέπετε, πέρασε.

*Ἄς εὐχαριστήσουμε λοιπὸν
τὸν Κύριο, ποὺ μᾶς βοήθησε*

πέλαγος τῆς νηστείας καὶ εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐτοῦ Ἀναστάσεως ἀγαγόντι μετ' εὐθυμίας ἡμᾶς·

εὐχαριστήσωμεν Αὐτῶ, οἱ καλῶς καὶ προθύμως μετὰ ζεούσης προθέσεως καὶ ἀγώνων τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον διανύσαντες τῆς νηστείας καὶ οἱ ἀσθενήσαντες περὶ ταῦτα δι' ὀλιγωρίαν καὶ ψυχῆς ἀσθένειαν,

ἐπειδὴ Αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τοῖς σπουδαίοις ὑπὲρ ἐκ περισοῦ διδοὺς τοὺς στεφάνους καὶ τοὺς ἀξίους μισθοὺς τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ συγγνώμην αὐθις τοῖς ἀσθενεστέροις, ὡς ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος, ἀπονέμων.

Ὁρᾶ γὰρ τὰς διαθέσεις ἡμῶν τῶν ψυχῶν καὶ τὰς προαιρέσεις μᾶλλον ἢ τοὺς κόπους τοῦ σώματος, δι' ὧν γυμνάζομεν πρὸς ἀρετὴν ἑαυτούς, ἢ πλεῖον τὴν ἀσκήσιν προθυμίας ψυχῆς ἐπιτείνοντες ἢ ἔλαττον δι' ἀσθένειαν σώματος ταύτην τῶν σπουδαίων ποιούμενοι, καὶ τὰς προθέσεις ἡμῶν ἀντιμετρεῖ τὰ ἔπαθλα καὶ τὰ τοῦ Πνεύματος ἐκάστῳ χαρίσματα,

νὰ διαπλεύσουμε τὸ πέλαγος τῆς νηστείας καὶ μᾶς ὀδήγησε στὸν λιμένα τῆς Ἀναστάσεώς Του γεμάτους χαρὰ·

ἄς εὐχαριστήσουμε Αὐτὸν καὶ ὅσοι διανύσαμε τὸν δρόμο τῆς νηστείας μὲ ἐπιμέλεια καὶ προθυμία, μὲ πρόθεση γεμάτη ζέση καὶ μὲ ἀγῶνες γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς ἀρετῆς καὶ ὅσοι λιποψυχήσαμε σ' αὐτὰ ἀπὸ ἀμέλεια καὶ ψυχικὴ ἀσθένεια,

γιατὶ Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ καὶ στοὺς ἐπιμελεῖς ἀγωνιστὲς μὲ τὸ παραπάνω δίνει τοὺς στεφάνους καὶ μισθοὺς ἀντάξιους τῶν ἔργων τους, ἀλλὰ καὶ στοὺς πιὸ ἀδύνατους πνευματικὰ ἀπονέμει πάλι τὴν συγγνώμη, ὡς ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος ποὺ εἶναι.

Ὑπολογίζει τὶς διαθέσεις τῶν ψυχῶν μας περισσότερο καὶ τὴν προαίρεσή μας, παρὰ τοὺς κόπους τοὺς σωματικούς, μὲ τοὺς ὁποίους ἀσκοῦμε τοὺς ἑαυτούς μας στὴν ἀρετὴ, εἴτε κάνουμε μεγαλύτερη ἀσκήσιν μὲ ὀλόψυχη προθυμία, εἴτε λιγότερη ἐξαιτίας τῆς ἀσθένειας τοῦ σώματος, ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀγωνιστὲς, καὶ σύμφωνα μὲ τὴν πρόθεση μᾶς μοιράζει ἀντίστοιχα τὰ ἔπαθλα καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος

ποιῶν ἢ περίφημον καὶ ἔνδοξον τῶν σπουδαίων τινὰ ἢ ἔων ταπεινὸν ἔτι καὶ δεόμενον ἐπιπονωτέρας καθάρσεως.

Ἄλλα γὰρ ἴδωμεν, εἰ δοκεῖ, καὶ καλῶς ἐξετάσωμεν, τί τὸ Μυστήριον τῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, ὅπερ αἰεὶ τοῖς βουλομένοις ἡμῖν μυστικῶς γίνεται, καὶ πῶς ἐν ἡμῖν ὁ Χριστὸς ὡς ἐν μνήματι θάπτεται καὶ πῶς ἐνούμενος ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐξάνίσταται, συνανιστῶν καὶ ἡμᾶς ἐαυτῷ. Ἔστι δὲ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου τοιοῦτος.

Ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθεὶς καὶ προσηλώσας ἐν αὐτῷ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, θανάτου γευσάμενος, κατήλθεν ἐν τοῖς κατωτάτοις τοῦ ἄδου.

Ὡσπερ οὖν ἐξ ἄδου πάλιν ἀνελθὼν εἰς τὸ ἄχραντον ἑαυτοῦ σῶμα εἰσηλθεν, οὗ κατελθὼν ἐκεῖσε οὐδαμῶς ἐχωρίσθη, καὶ εὐθὺς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἀνῆλθεν εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης πολλῆς καὶ δυνάμεως,

οὕτω δὴ καὶ νῦν ἐξερχομέ-

στον καθένα, ἀναδεικνύοντάς τον ἢ περιβόητο καὶ ἔνδοξο ἀγωνιστὴ ἢ ἀφήνοντάς τον σὲ χαμηλότερο ἐπίπεδο, ὥστε νὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ πιὸ ἐπίμονη κάθαρση.

Ἄλλα ἄς δοῦμε, ἂν συμφωνεῖτε, καὶ ἄς ἐξετάσουμε^α προσεκτικά, ποιό εἶναι τὸ Μυστήριον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μας, τὸ ὁποῖο σὲ μᾶς πὸν θέλουμε τελεῖται πάντοτε μυστικά, καὶ πῶς ὁ Χριστὸς θάπτεται μέσα μας σὰν σὲ μνήμα καὶ πῶς, ἀφοῦ ἐνωθεῖ μὲ τὶς ψυχές μας ἀνίσταται καὶ ἀνιστᾶ μαζί Του καὶ μᾶς. Καὶ αὐτὸ πὸν σκοπεύω νὰ πῶ, εἶναι τὸ ἐξῆς.

Ὁ Χριστὸς καὶ Θεός μας, σταυρώθηκε καὶ προσήλωσε πάνω στον Σταυρὸ τὴν ἁμαρτία τοῦ κόσμου, γεύθηκε τὸν θάνατο καὶ κατέβηκε στὰ ἔγκατα τοῦ ἄδη.

Ὅπως λοιπὸν ἀκριβῶς ἀνεβαίνοντας πάλι ἀπὸ τὸν ἄδη, ἐνώθηκε μὲ τὸ ἄχραντο σῶμά Του, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κατεβαίνοντας ἐκεῖ καθόλου δὲν χωρίστηκε ἢ θεότητα¹, καὶ ἀμέσως ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὸ ἀνέβηκε στον οὐρανὸ μὲ δόξα πολλὴ καὶ δύναμη,

ἔτσι λοιπὸν καὶ τώρα, ὅταν

νων ἡμῶν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ εἰσερχομένων διὰ τῆς τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου ἐξομοίωσης ἐν τῷ τῆς μετανοίας καὶ ταπεινώσεως μνήματι, Αὐτὸς ἐκείνος ἐξ οὐρανῶν κατερχόμενος, εἰσέρχεται ὡς ἐν τάφῳ ἐν τῷ ἡμῶν σώματι, καὶ ἐνούμενος ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐξανιστᾶ, νεκρὰς οὔσας ὁμολογουμένως αὐτὰς καὶ τηνικαῦτα βλέπειν ἐμπαρέχει τῷ οὐτως ἀναστάντι σὺν τῷ Χριστῷ τὴν δόξαν τῆς Μυστικῆς Αὐτοῦ Ἀναστάσεως.

Ἀνάστασις οὖν Χριστοῦ ἡ ἡμετέρα ὑπάρχει ἀνάστασις, τῶν κάτω κειμένων. Ἐκεῖνος γὰρ μὴ πεσὼν εἰς ἁμαρτίαν ποτέ, καθὰ γέγραπται, μηδὲ ἀλλοιωθεὶς τῆς ἰδίας δόξης κἂν ὅπως οὖν, πῶς ἀναστήσεται ποτε ἢ δοξασθήσεται ὁ αἰεὶ ὢν ὑπερδεδοξασμένος καὶ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας διαμένων ὡσαύτως;

Ἀνάστασις καὶ δόξα Χριστοῦ ἡ ἡμετέρα, καθάπερ εἴρηται, δόξα ὑπάρχει, ἡ διὰ τῆς ἐν ἡμῖν Αὐτοῦ Ἀναστάσεως γινομένη καὶ δεικνυμένη καὶ ὀρωμένη

ἡμεῖς βγαίνουμε ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς ἁμαρτίας καὶ εἰσερχόμαστε, μὲ τὴν μίμηση τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου, στὸ μνήμα τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς μετανοίας, αὐτὸς ὁ ἴδιος κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, εἰσέρχεται σὰν σὲ τάφο, στὸ σῶμά μας, καὶ ἀφοῦ ἐνωθεῖ μὲ τὶς ψυχές μας, τὶς ἀνασταίνει, αὐτὲς ποὺ εἶναι ὁμολογουμένως νεκρές. Καὶ τότε ἀκριβῶς ἀξιώνει αὐτόν, ποὺ μ' αὐτόν τὸν τρόπο ἀναστήθηκε μαζί μὲ τὸν Χριστό, νὰ βλέπει τὴν δόξα τῆς Μυστικῆς Ἀναστάσεώς Του.

Ἀνάσταση, λοιπόν, τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ δική μας ἀνάσταση, ποὺ εἴμαστε πεσμένοι στὴν ἁμαρτία. Γιατὶ Ἐκεῖνος, ποὺ δὲν ἔπεσε ποτὲ σὲ ἁμαρτία, ὅπως ἔχει γραφεῖ, οὔτε ἔχασε τὸ ἐλάχιστο ἀπὸ τὴν δική Του δόξα, πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναστηθεῖ ποτὲ ἢ νὰ δοξασθεῖ, αὐτὸς ποὺ εἶναι πάντοτε δοξασμένος, περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα καὶ ταυτόχρονα βρίσκεται πάνω ἀπὸ κάθε ἀρχὴ καὶ ἐξουσία;

Ἀνάσταση καὶ δόξα Χριστοῦ εἶναι ἡ δική μας δόξα, ὅπως εἴπαμε, ποὺ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μέσα μας καὶ ἔτσι μᾶς ἀποκαλύ-

ἡμῖν. Ἄπαξ γὰρ οἰκειωσάμενος τὰ ἡμέτερα, ἃ ποιεῖ ἐν ἡμῖν Αὐτός, ταῦτα Ἐαυτῷ ἐπιγράφεται.

Ἀνάστασις δὲ ψυχῆς ἢ ἔνωσις ἐστὶ τῆς ζωῆς· ὥσπερ γὰρ τὸ νεκρὸν σῶμα, εἰ μὴ δεξέεται ἐν ἑαυτῷ τὴν ζῶσαν ψυχὴν καὶ ἀμίκτως ταύτη μιγῆ, ζῆν οὐ λέγεται οὐδὲ δύναται, οὕτως οὐδὲ ψυχὴ μόνη ζῆν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δύναται, εἰ μὴ ἀρρητῶς καὶ ἀσυγχύτως ἐνωθῆ Θεῷ, τῇ ὄντως αἰωνία ζωῇ.

Πρὸ γὰρ τῆς ἐν γνώσει καὶ ὁράσει καὶ αἰσθήσει ἐνώσεως νεκρά ἐστίν, εἰ καὶ νοερὰ ὑπάρχει καὶ τῇ φύσει ἀθάνατος. Οὐτε γὰρ γνῶσις δίχα ὁράσεως, οὔτε ὁρασις δίχα αἰσθήσεως.

Ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον οὕτως· ὁρασις καὶ ἐν τῇ ὁράσει γνῶσις καὶ αἰσθησις (ἐν τοῖς πνευματικοῖς δὲ τοῦτό φημι, ἐν γὰρ τοῖς σωματικοῖς καὶ δίχα ὁράσεως αἰσθησις γίνεται).

πτεται καὶ τὴν βλέπουμε. Διότι, μία φορὰ ἀφοῦ οἰκειώθηκε τὴν φύση μας, ὅσα Αὐτός τελεῖ μέσα μας, αὐτά, Αὐτός πρῶτος τὰ ὑφίσταται.

Ἀνάσταση τῆς ψυχῆς, εἶναι ἢ ἔνωσή της με τὴν Ζωή· γιατί ὅπως ἀκριβῶς τὸ νεκρὸ σῶμα, ἂν δὲν δεχθεῖ μέσα του τὴν ζωντανὴ ψυχὴ καὶ δὲν ἐνωθεῖ μ' αὐτὴν χωρὶς μείξι δὲν λέγεται ὅτι ζεῖ, οὔτε μπορεῖ νὰ ζεῖ, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ζεῖ μόνη της, ἂν δὲν ἐνωθεῖ με τὸν Θεό, τὴν πραγματικὰ αἰώνια Ζωή, με ἔνωση ἀρρητη καὶ ἀσύγχυτη.

Γιατὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἔνωση, ποὺ ἐπιτυγχάνεται με τὴν γνώση τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, τὴν ὄραση τῶν πνευματικῶν ἀληθειῶν καὶ τὴν αἴσθηση τῆς Θείας Χάριτος, εἶναι νεκρή, ἂν καὶ εἶναι νοερὴ καὶ κατὰ τὴν φύση της ἀθάνατη. Γιατὶ οὔτε ἡ γνώση εἶναι δυνατὴ χωρὶς τὴν ὄραση, οὔτε ἡ ὄραση χωρὶς τὴν αἴσθηση.

Κι αὐτὸ ποὺ λέω, εἶναι τὸ ἐξῆς: Πρέπει νὰ προηγηθεῖ ἡ ὄραση καὶ μέσα σ' αὐτὴν ὑπάρχει ἡ γνώση καὶ ἡ αἴσθηση· αὐτὸ τὸ λέω βέβαια γιὰ τὰ πνευματικὰ πράγματα, γιατί στὰ σωματικὰ καὶ χωρὶς τὴν ὄραση ὑπάρχει αἴσθηση.

Οἷόν τι λέγω; Τυφλὸς εἰς λίθον τὸν πόδα κρούων αἰσθάνεται, ὁ δὲ νεκρὸς οὐ· ἐν τοῖς πνευματικοῖς δὲ εἰ μὴ εἰς θεωρίαν ἔλθῃ ὁ νοῦς τῶν ὑπὲρ ἔννοιαν, τῆς μυστικῆς ἐνεργείας οὐκ αἰσθάνεται.

Ὁ οὖν πρὸ τῆς θεωρίας τῶν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον καὶ ἔννοιαν ἐπαισθάνεσθαι λέγων ἐν τοῖς πνευματικοῖς, τῷ τὰς ὄψεις πηρῶ ἔοικεν, ὅς ἐν οἷς μὲν πάσχει ἀγαθοῖς ἢ κακοῖς ἐπαισθάνεται, ἀγνοεῖ δὲ τὰ ἐν χερσὶν ἢ ποσὶ καὶ τὰ παραίτια ζωῆς ἢ θανάτου τούτω γερόμενα· τὰ γὰρ ἐπερχόμενα αὐτῷ κακὰ ἢ ἀγαθὰ οὐδαμῶς ἐπαισθάνεται, τῆς ὀπτικῆς ἐστερημένος δυνάμεως καὶ αἰσθήσεως, ὅθεν καὶ πολλάκις τὴν ράβδον ἐπάρας πρὸς τὴν τοῦ ἐχθροῦ ἄμυναν, ἀντ' ἐκείνου ἔσθ' ὅτε τὸν ἑαυτοῦ φίλον μᾶλλον ἐτύπησε, τοῦ ἐχθροῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἴσταμένου καὶ διαγελῶντος αὐτόν.

Ἀνάστασιν Χριστοῦ οἱ πλείονες μὲν τῶν ἀνθρώπων πιστεύουσιν, ὀλίγοι δὲ λίαν εἰσὶν οἱ καὶ ταύτην βλέποντες

Τί ἀκριβῶς λέω; Ὁ τυφλὸς ὅταν χτυπήσει τὸ πόδι του σὲ πέτρα τὸ αἰσθάνεται, ὁ νεκρὸς ὁμως ὄχι· καὶ στὰ πνευματικὰ πράγματα, ἐὰν ὁ νοῦς δὲν ἔλθῃ σὲ θεωρία τῶν πραγμάτων πὸ ὑπερβαίνουν κάθε ἔννοια, δὲν αἰσθάνεται τὴν μυστικὴ ἐνέργεια τῆς Θείας Χάριτος.

Αὐτός, λοιπόν, πὸ ἰσχυρίζεται στὰ πνευματικὰ, ὅτι αἰσθάνεται τὶς πραγματικότητες πὸ εἶναι πάνω ἀπὸ τὸν νοῦ, τὸν λόγο καὶ τὴν ἔννοια, προτοῦ νὰ ἔλθῃ σὲ θεωρία, μοιάζει μὲ τὸν τυφλό, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται μὲν ὅσα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ὑφίσταται, ἀγνοεῖ ὁμως ὅσα βρίσκονται μπροστὰ του καὶ ὅσα γίνονται γι' αὐτὸν αἰτία ζωῆς ἢ θανάτου· γιατί ὅσα καλὰ ἢ ἄσχημα ἐπακολουθοῦν γι' αὐτὸν καθόλου δὲν ἀντιλαμβάνεται καὶ τοῦτο γιατί ἔχει στερηθεῖ τὴν ὀπτικὴ δύναμη καὶ αἰσθηση. Κι ἔτσι πολλές φορές σηκώνοντας τὸ ραβδί του γιὰ νὰ ἀποκρούσει τὸν ἐχθρό του, ἀντὶ γιὰ κείνον κτυπᾷ κάποτε τὸν φίλο του, ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς στέκεται μπροστὰ στὰ μάτια του καὶ τὸν κοροϊδεύει.

Τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι τὴν πιστεύουν, εἶναι ὁμως πολὺ λίγοι ἐκεῖνοι πὸ τὴν βλέπουν

καθαρῶς, οἱ δέ γε μὴ θεασάμενοι οὐδὲ προσκυνεῖν δύνανται, ὡς ἅγιον καὶ Κύριον, τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν· «Οὐδεὶς γάρ, φησί, δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ», καὶ ἀλλαχοῦ· «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν».

Οὐδὲ γὰρ λέγει τό ἱερώτατον λόγιον, ὃ καθ' ἐκάστην ἐπὶ στόματος περιφέρομεν· «Ἀνάστασιν Χριστοῦ πιστεύσαντες», ἀλλὰ τί; «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν, τὸν μόνον ἀναμάρτητον».

Πῶς οὖν προτρέπεται νῦν ἡμᾶς τὸ Πνεῦμα λέγειν τὸ Ἅγιον – ὡς αὐτὴν ἰδόντες, ἦν περ οὐκ εἶδομεν· «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι», ἀπαξ πρὸ χιλίων ἐτῶν ἀναστάντος τοῦ Χριστοῦ καὶ μηδὲ τότε τοῦτον ἀνιστάμενον ἰδόντος τινός;

Ἐρα μὴ ψεύδεσθαι ἡμᾶς βούλεται ἡ θεία Γραφή; Ἄπαγε, ἀλλ' ἀληθεύειν μᾶλλον παρεγγυᾶ, ὡς ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ ἡμῶν τῶν πιστῶν ἐγγινομένης δηλονότι τῆς Χριστοῦ Ἀναστάσεως καὶ τοῦτο οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ καθ' ὥραν, ὡς εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ Δε-

καθαρά. Καὶ φυσικά, αὐτοὶ ποῦ δὲν τὴν εἶδαν, οὔτε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μποροῦν νὰ προσκυνοῦν, ὡς Ἅγιο καὶ Κύριο. «Οὐδεὶς γάρ, λέγεται, δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ», καὶ ἀλλοῦ «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν».

Οὔτε βέβαια λέει τὸ ἱερώτατο κείμενο, ποῦ καθημερινὰ ἀπαγγέλουμε «Ἀνάστασιν Χριστοῦ πιστεύσαντες», ἀλλὰ τί; «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν Ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν, τὸν μόνον ἀναμάρτητον».

Πῶς λοιπὸν μᾶς προτρέπει τώρα τὸ Ἅγιο Πνεῦμα σὰν νὰ εἶδαμε αὐτὴν ποῦ δὲν εἶδαμε – νὰ λέμε «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι», ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε μιὰ φορὰ πρὶν χίλια χρόνια² καὶ μάλιστα οὔτε τότε εἶδε Αὐτὸν κανεὶς τὴν ὥρα τῆς Ἀναστάσεως^{3,β};

Ἐραγε μήπως θέλει ἡ Θεία Γραφή νὰ λέμε ψέματα; Ὁχι βέβαια, ἀλλὰ ἀντίθετα μᾶς παραγγέλει νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια, διότι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ γίνεται πραγματικὰ στὴν ψυχὴ κάθε πιστοῦ ξεχωριστὰ καὶ μάλιστα ὄχι μιὰ φορὰ, ἀλλὰ θὰ τολμοῦσα νὰ πῶ συνεχῶς ὁ Δε-

σπότου Χριστοῦ ἐν ἡμῖν ἐξανασταμένου, λαμπροφοροῦντος καὶ ἀπαστράπτοντος τὰς τῆς ἀφθαρσίας καὶ θεότητος ἀστράπας.

Ἡ φωτοφόρος γάρ παρουσία τοῦ Πνεύματος τὴν ἀνάστασιν ἡμῖν, ὡς ἐν προῶν, τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ ὑποδεικνύει, μᾶλλον δὲ αὐτὸν ἐκείνον τὸν ἀναστάντα ὁρᾶν χαρίζεται. Διὸ καὶ λέγομεν· «Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν», καὶ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ὑποσημαίνοντες Παρουσίαν, ἐπιφέροντες οὕτω λέγομεν· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Οἷς οὖν ἐπιφανῆ ὁ Χριστὸς ἐξαναστάς, πάντως πνευματικῶς αὐτοῖς τοῖς πνευματικοῖς ὄμμασι ὁρώμενος δείκνυται. Ὅταν γὰρ ἐν ἡμῖν διὰ τοῦ Πνεύματος γένηται, ἀνιστᾶ ἡμᾶς ἐκ νεκρῶν καὶ ζωοποιεῖ καὶ Αὐτὸν ἐν ἡμῖν ὅλον ὁρᾶν ζῶντα δίδωσι, τὸν ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ συνανιστῶντα καὶ συνδοξάζοντα ἡμᾶς Ἐαυτῶ τρανῶς γινώσκειν χαρίζεται, καθὼς πᾶσα θεία Γραφή μαρτυρεῖ.

σπότης Χριστὸς ἀνίσταται μέσα μας λαμπροφωρώντας καὶ ἀπαστράπτοντας τὶς ἀστράπες τῆς ἀφθαρσίας καὶ τῆς θεότητος.

Γιατὶ ἡ φωτοφόρος παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ ὅπως μέσα σὲ πρωινὴ φωτοχυσία ἢ καλύτερα μᾶς δίνει τὸ δῶρο νὰ βλέπουμε αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν ἀναστημένο Χριστό. Γι' αὐτὸ καὶ λέμε· «Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν» καὶ ὑποδηλώνοντας τὴν δευτέρην Παρουσία του, τελειώνοντας λέμε· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Σὲ ὅσους λοιπὸν φανερωθεῖ ὁ ἀναστημένος Χριστὸς, ὀλωσδιόλου πνευματικὰ φανερώνεται καὶ τὸν βλέπουν μὲ τὰ πνευματικὰ μάτια. Ὅταν δηλαδὴ ὁ Χριστὸς ἔλθει μέσα μας μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μᾶς ἀνιστᾶ ἐκ νεκρῶν καὶ μᾶς ζωοποιεῖ καὶ μᾶς ἀξιώνει νὰ βλέπουμε Αὐτὸν μέσα μας ὀλοζώντανο, Αὐτὸν ποὺ εἶναι ἀθάνατος καὶ ἀνώλεθρος· κι ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ μᾶς δίνει τὸ χάρισμα νὰ ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι μᾶς ἀνιστᾶ μαζί Του καὶ μᾶς συνδοξάζει, ὅπως λέγεται σὲ ὅλη τὴν Ἁγία Γραφή.

Ταῦτα τοίνυν εἰσὶ τὰ τῶν Χριστιανῶν θεῖα μυστήρια. Αὐτὴ ἡ ἐγκεκρυμμένη τῆς πίστεως ἡμῶν δύναμις, ἣν οἱ ἄπιστοι ἢ δύσπιστοι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡμίπιστοι οὐχ ὀρῶσιν, οὔτε μὴν ἰδεῖν οὐδαμῶς δύναται.

Ἄπιστοι δέ, δύσπιστοι καὶ ἡμίπιστοι, οὗτοί εἰσιν οἱ μὴ διὰ τῶν ἔργων τὴν πίστιν ἐπιδεικνύμενοι. Ἔργων γὰρ δίχα καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουσι καὶ Θεὸν εἶναι τὸν Δεσπότην ὁμολογοῦσι Χριστόν. «Οἶδαμεν γάρ σε, φασί, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ», καὶ ἀλλαχοῦ «Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν».

Ἄλλ' ὅμως οὔτε τοὺς δαίμονας οὔτε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἡ τοιαύτη πίστις ὠφελήσει. Οὐδὲν γὰρ τῆς πίστεως ταύτης ὄφελος, νεκρὰ γάρ ἐστι κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον· «Ἡ πίστις γάρ, φησί, δίχα τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστίν», ὥσπερ καὶ τὰ ἔργα δίχα πίστεως.

Νεκρὰ δὲ πῶς; Ὅτι τὸν ζωογονοῦντα Θεὸν οὐκ ἔχει ἐν ἑαυτῇ, ὅτι τὸν εἰπόντα· «Ὁ ἀγαπῶν με τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσει, καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ'

Αὐτὰ λοιπὸν εἶναι τὰ θεῖα μυστήρια τῶν Χριστιανῶν, αὐτὴ ἡ κρυμμένη δύναμις τῆς πίστεως μας^γ, τὴν ὁποία οἱ ἄπιστοι ἢ δύσπιστοι ἢ, γὰρ νὰ πῶ καλύτερα, ἡμίπιστοι (χλιαροὶ) δὲν τὴν βλέπουν, οὔτε ἀσφαλῶς μποροῦν καθόλου νὰ τὴν δοῦν.

Ἄπιστοι, δύσπιστοι καὶ ἡμίπιστοι εἶναι αὐτοὶ πὺ δὲν ἀποδεικνύουν τὴν πίστη μὲ τὰ ἔργα τους. Γιατὶ χωρὶς ἔργα καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουν καὶ ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι Θεὸς ὁ Δεσπότης Χριστός. «Οἶδαμεν γάρ σε», λένε, «τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ», καὶ ἄλλοῦ· «Οὔτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου εἰσίν».

Ἄλλὰ ὅμως οὔτε τοὺς δαίμονες οὔτε κι αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἀκόμη θὰ ὠφελήσει αὐτὴ ἡ ὁμολογία. Διότι κανένα ὄφελος δὲν προκύπτει ἀπὸ αὐτὴν τὴν πίστη, ἐπειδὴ εἶναι νεκρὴ, σύμφωνα μὲ τὸ Θεῖο Ἀπόστολο: «Ἡ πίστις γάρ, λέγει, δίχα τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστίν», ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ ἔργα χωρὶς πίστη.

Καὶ γιατί εἶναι νεκρὴ; Διότι δὲν ἔχει μέσα της τὸν Θεὸ πὺ δὲν ζωογονεῖ τὰ πάντα· διότι Αὐτὸν πὺ δὲν εἶπε· «Ὁ ἀγαπῶν με τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τη-

αὐτῷ ποιησόμεθα» οὐκ ἐκτί-
σατο ἐν ἑαυτῇ, ἵνα τῇ παρου-
σία Αὐτοῦ ἐξαναστήσῃ τὸν κε-
κτημένον αὐτὴν ἐκ νεκρῶν καὶ
ζωοποιήσῃ αὐτὸν καὶ τὸν ἀνα-
στάντα ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἀ-
ναστήσαντα κατιδεῖν χαρίση-
ται.

Νεκρὰ οὖν ἔστιν ἡ τοιαύτη
πίστις τούτου γε ἔνεκα, μᾶλ-
λον δὲ νεκροὶ οἱ ταύτην χωρὶς
τῶν ἔργων κεκτημένοι εἰσίν.
Ἡ γὰρ πίστις, ἡ εἰς Θεόν, ἀεὶ
ζῆ καὶ ζῶσα ζωοποιεῖ τοὺς ἐκ
προθέσεως ἀγαθῆς προσερχο-
μένους καὶ ὑποδεχομένους αὐ-
τήν, ἥτις καὶ πρὸ τῆς ἐργασί-
ας τῶν ἐντολῶν πολλοὺς ἐκ
τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν ἀ-
νήγαγε καὶ τὸν Χριστὸν καὶ
Θεὸν ὑπέδειξε.

Καὶ ἔμελλον ἄν, εἰ ἐνέμει-
ναν ταῖς αὐτοῦ ἐντολαῖς καὶ
ταύτας μέχρι θανάτου ἐφύλα-
ξαν, διαφυλαχθῆναι καὶ αὐτοὶ
ὑπ' αὐτῶν – οἷοι δηλονότι γε-
γόνασιν ὑπὸ μόνης τῆς πίστε-
ως· ἐπεὶ δὲ μετεστράφησαν ὡς
τόξον στρεβλόν· καὶ ταῖς προ-
τέραις αὐτῶν περιεπάρησαν
πράξεσιν, εἰκότος εὐθύς καὶ
περὶ τὴν πίστιν εὐρέθησαν ναυ-

ρήσει, καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ
ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐ-
τῷ ποιησόμεθα», δὲν προσπά-
θησε νὰ κλείσει μέσα της, ὡ-
στε μὲ τὴν παρουσία Του νὰ
ἀναστήσει ἐκ νεκρῶν αὐτὸν
ποὺ ἔχει αὐτὴν (τὴν παρουσία),
νὰ τὸν ζωοποιήσῃ καὶ νὰ τὸν
ἀξιώσει νὰ δεῖ καθαρά, ὀλο-
κληρωτικῶς Αὐτὸν ποὺ ἀναστή-
θηκε μέσα του καὶ ἀνέστησε
καὶ αὐτόν.

Νεκρὴ λοιπὸν εἶναι αὐτὴ ἡ
πίστις ἀπ' αὐτὸ ἀκριβῶς, καὶ
μᾶλλον εἶναι νεκροὶ ὅσοι τὴν
ἔχουν ἀποκτήσει χωρὶς ὅμως
νὰ ἔχουν καὶ ἔργα. Γιατὶ ἡ πί-
στη στὸν Θεό, ζεῖ πάντοτε καὶ
ζώντας ζωοποιεῖ αὐτοὺς ποὺ
προσέρχονται μὲ πρόθεση ἀγα-
θῆ καὶ τὴν ἀσπάζονται. Αὐτὴ
ἡ πίστις πολλοὺς ὀδήγησε ἀπὸ
τὸν θάνατο στὴν ζωὴ, προτοῦ
νὰ ἐκτελέσουν τὶς ἐντολὰς τοῦ
Θεοῦ καὶ τοὺς ἀποκάλυψε τὸν
Χριστὸ καὶ Θεό.

Καὶ ἄν ἔμεναν πιστοὶ σὶς
ἐντολὰς Του καὶ τὶς ἐφάρμο-
ζαν μέχρι θανάτου, ἐπρόκειτο
νὰ διατηρηθοῦν κι αὐτοὶ ἀπ'
αὐτὲς – τέτοιοι προφανῶς ποὺ
ἔγιναν ἀπὸ μόνη τὴν πίστιν. Ἐ-
πειδὴ ὅμως γύρισαν πίσω σὰν
τὸ τεντωμένο τόξο καὶ ἐνεπλά-
κησαν σὶς προηγούμενες πρά-
ξεις τους, φυσικὰ ἀμέσως ναυ-

αγήσαντες καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πλούτου, ὅς ἐστι Χριστὸς ὁ Θεός, ἑαυτοὺς δυστυχῶς ἀπεστέρησαν.

Ὅπερ ἵνα μὴ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς, τηρήσωμεν, ἀξιῶ, τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ὅση δύναμις, ἵνα καὶ τῶν παρόντων καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, λέγω δὴ αὐτῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ θεάς, ἐπαπολαύσωμεν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ἀγησαν καὶ στὴν πίστη καὶ στέρησαν δυστυχῶς τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ πλοῦτο, πὸν εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Θεός.

Αὐτὸ ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴν πάθουμε καὶ μεῖς, ἄς τηρήσουμε, σᾶς παρακαλῶ, τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ με ὅση δύναμη ἔχουμε, ὥστε καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ νὰ ἀπολαύσουμε, καὶ μάλιστα ἐννοῶ, τὴν ἴδια τὴν θεά τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποία εἶθε ὅλοι ἡμεῖς νὰ ἐπιτύχουμε με τὴν χάρη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν Ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα στοὺς αἰῶνες· Ἀμήν.

† Κυριακὴ τοῦ Πάσχα
10/23.4.2006

(*) Συλλογικὸς Τόμος, Σταυρὸς καὶ Ἀνάσταση, Σειρά: «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία» ἀρ. 10, Ἐκδόσεις «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1982, σελ 145-159.

(**) Μετάφραση καὶ σχόλια: Ντίνα Χατζῆ.

1. «Ἀνηρέθης, ἀλλ' οὐ διηρέθης, Λόγε, ἧς μετέσχεσ σαρκός...».

(Τροπᾶριο α' τῆς Ὠδῆς ζ' τοῦ Κανόνος τοῦ Μ. Σαββάτου)

Ὁ Ἰησοῦς σὰν ἄνθρωπος ἔφερε σῶμα καὶ ψυχὴ. Καὶ ἡ μὲν ψυχὴ χωρίστηκε ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ κατέβηκε στὸν ἅδη, ἡ θεότητα ὅμως παρέμεινε καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα, γι' αὐτὸ καὶ «οὐ διηρέθη, ἧς μετέσχε σαρκός».

2. Ὁ Ἅγιος Συμεὼν γράφει κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ Που αἰῶνα καὶ γι' αὐτὸ εἶχε συμπληρωθεῖ τότε χιλιετία.

3. Ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε «ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου». «Ἐσφραγισμένου τοῦ μνήματος, ἡ ζωὴ ἐκ τάφου ἀνέτειλας Χριστὲ ὁ Θεός».

(Ἀπολυτίκιο τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀντίπασχα-Θωμᾶ)

α. «Ἀναμφιβόλως ἡ Ἐκκλησία, ὅταν ἐχάριζε τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ ἀκριβὸν ὄνομα τοῦ "Θεολόγου" εἰς τὸν Ἅγιον Συμεὼν, ἐγνώριζεν ὅτι ἀπεκάλυπτε τὴν μορφήν

του εις ὅλον της τὸ βάθος. Αὐτὸ σημαίνει βέβαια ὅτι εἶχε ἀποστολικὴν καρδίαν εὐαγγελιζόμενος, ὡς ποταμὸς πεπληρωμένος ὑδάτων τοῦ Πνεύματος, τὸν λαὸν τῶν μοναζόντων, ἦτο ἐνδεδυμένος ὡς πορφύραν καὶ βύσσον τὰ αἵματα τῶν Μαρτύρων καὶ ἐγένεν ὁ “μυστικὸς” ἐκφραστὴς καὶ ὑμνητὴς τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐνώσεως, ζωοποιῶν τὰ σύμβολα καὶ τοὺς “ὄρους” τῶν δογμάτων καὶ πραγματοποιῶν μυστικῶς τὴν προσοικείωσιν τῶν θείων Μυστηρίων. Οὐδόλως παραβλέπει τὴν μυστηριακὴν βίωσιν (Βάπτισμα, θ. Κοινωνία, Μετάνοια), ἀφοῦ “ἡμερήσιος ἄρτος αὐτῷ ἦτο ὁ ζωοποιὸς Ἄρτος καὶ τὸ Αἷμα τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ”, καθημερινῶς διατελῶν “θεατὴς τῶν φρικτῶν ὄπτασιῶν”, ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖ τὸν πιστὸν χωρὶς τὴν μυστικὴν βίωσιν τῶν Μυστηρίων (Ἀνάστασις, Σταύρωσις κ.λ.), “ὅπερ αἰεὶ τοῖς βουλομένοις ἡμῖν μυστικῶς γίνεται».

(Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου Ἄπαντα, τόμος 2, Μετάφρασις-Σχόλια Μοναχοῦ Διονυσίου Σιμωνοπετρίτου, Ἐκδόσεις «Ὠφελίμου Βιβλίου», Ἀθήναι 1974, σελ. 74, ὑποσημ. 3)

β. «Πράγματι, οὐδεὶς εἶδε τὴν στιγμὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐγένετο τὸ θεμέλιον, διὰ νὰ χαρακτηρίσουν οἱ Πατέρες τὴν Ἀνάστασιν ὡς Μυστήριον καὶ νὰ ἐκφράσουν τὸ ἀθεώρητον, ὑπερορατὸν καὶ ἀνεπιβάτον τοῖς ἀνθρώποις νόημά Της. Μιὰ ματιὰ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑμολογίαν ἀποδεικνύει ὅτι αἱ Μυροφόροι καὶ οἱ Μαθηταὶ “ἐτεκμήραντο” τὴν Ἀνάστασιν, ἀλλὰ δὲν τὴν εἶδον. Ἐπίσης εἰς τὴν βυζαντινὴν Εἰκονογραφίαν φαίνεται νὰ εἶχε βαθεῖαν ἐπιρροὴν ὁ ὑπερφυσικὸς χαρακτήρ τῆς Ἀναστάσεως. Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία Εἰκὼν αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλ’ ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν εἰς Ἄδου κάθοδον καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰς Μυροφόρους γυναῖκας».

(Αὐτόθι, σελ. 76, ὑποσημ. 15)

γ. «Τὰ ἔργα βεβαιώνουν καὶ ἀποδεικνύουν τὴν πίστιν, ἡ δὲ πίστις δίδει νόημα καὶ δικαίωσιν εἰς τὰ ἔργα. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας τὸ γεγονός, ὅτι ὅλη ἡ προσπάθεια τῶν Ἁγίων ἀποβλέπει εἰς τὴν προσφορὰν “μαρτυρίων” τῆς πίστεως ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ. Ἀπόδειξις ἀγιότητος εἶναι ὁ ἐπαινετὸς βίος, ὁ ὁποῖος ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Ἐπίσης Μάρτυρές τινες εἰκονίζονται προσάγοντες εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τεκμήριον τῆς πίστεως τὴν κεφαλὴν των.

Ἔτσι δὲν ὑπάρχει καμμία ἀντίθεσις εἰς τὸν Ἅγιον Συμεῶν, ὅταν εἰς ἄλλην μὲν Κατήχησιν ὀμιλῇ περὶ δικαιοσεως ἐκ πίστεως καὶ οὐκ ἐξ ἔργων, ἐνταῦθα δὲ περὶ τοῦ ὅτι ἡ πίστις δίχα ἔργων νεκρά ἐστίν. Ὅπως καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους, Παῦλον καὶ Ἰάκωβον, ἀποκλειστικὸς στόχος τοῦ Ἁγίου Συμεῶν εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ ὅλα ἐκεῖ ἀποβλέπουν. Ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα, ὅταν ἀποκόπτονται ἀπὸ τὸν ζωογονοῦντα Θεὸν καὶ ἐξατομικεύονται, τότε αὐτοδικαιώνονται. Ἡ μὲν πίστις εὐπορεῖ εἰς “ξηρὰς καὶ γυμνὰς λογικὰς πτήσεις”, τὰ δὲ ἔργα καταντοῦν νεκρὰ πράξεις, νεκρωμένα μέλη ἀνιάτου ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἄλλωστε εἶναι καὶ ἡ ἀπιστία ἢ δυσπιστία, ἡ ἡμιπιστία διὰ τὸν Ἅγιον Συμεῶν».

(Αὐτόθι, σελ. 77-78, ὑποσημ. 21)